חמש עשרה נשים פרק ראשון יבמות יא.

קשיא. לרב ששת דשנייה הכי: **רב אשי סבר לה כריש לקיש.** דאמר[ב] בכרת וסיפא ניחא: **ומתרץ לה.** לריש"ל דכריתת דקתני לריך תליה במאחים שנולדו לאחר תליה וקדושין של שני וכו' שמעון דאמר[ג] וגבוף נולד לא מהניא נפילה מן הראשון למהוי עלה אשת אחיו שלא היה בעולמו הלכך זיקת הייבם נפילה לא אסרה לה עליה דהאי הוא דאיל וכשנולד[ד] כבר קדשה זה: **רבינא סבר לה כרבי יוחנן.** דאמר[ה] מייבי לאוין ניגנו וריש"ל ניחא ומתרץ לסיפא דקתני אין לה עליו כלום באחין שנולדו לאחר מכאן וכרבנן דאמרי אשת אחיו שלא היה בעולמו היא ולא מקשי ריש"ל לסיפא: **הילודים.** שנולדו אחר קדושין של זה ולא איתסרא עלייהו בתליתא דהא זיקה קמייתא לא[ו] דמאי קמייהו לייבומי ומשום אשת אחיו שלא היה בעולמו לא מיתסרא כר"ש דאמר ייבם ולבסוף נולד שריא: **עמד אחד מן הנולדים.** שהיו בשעת תליה דאשונה: **אין לה עליו כלום.** כר"ל דאמר[ח] האחין מייבין על החליה כרת: **עמד אחד מן הילודים.** אחר תליה או אפילו אחר קדושין וכשמת זה המולן קדשה אותו ילוד אין לה עליו כלום ולאו משום תליה אלא משום דהוה אשת אחיו שלא היה בעולמו מנפילה דאשונה: **כמאן כרבנן.** דאמרי[ט] אפילו ייבם ולבסוף נולד אסילה: **בעשה.** בית אחד הוא בונה ואין בונה ב' בתים[י] ואאו הבא מבלל עשה עשה: **מ"ד בעשה כרבי יוחנן.** דאמר[כ] אינו שלוחתא דאחין קעביד וכי היכי דלדידיה הוא לרה בעשה לאחים נמי הוא בעשה: **ומ"ד בכרת כר"ל.** דאמר אאו שלוחות לאחים קעביד הלכך הוא ניהו דקתי עלה בעשה אבל אחים כדקיימי קיימי באיסור אשת אח: **לרש סוטה אסורה.** היה נשוי ב' נשים היא ולרתה סוטות אף מן החליה מאי טעמא טומאה כתיב בה ונסתרה והיא טמאה: (במדבר ה): **בעריות.** דכתיב אל תטמאו בכל אלה (ויקרא יח): **ביאסה או חליצה וכו'.** האשה שהלך בעלה למדינת הים ובאו ואמרו לה מת בעלך ונשאת ואח"כ בא בעלה אלא מזה ומזה מתו אחיו של זה ואחיו של זה חולצין ולא מיינמין רבי שמעון אומר ביאתה או חליצתה מאחיו של ראשון פוטרת היא לכתחלה את לרתה שהרי היא כשאר נשים לגבי יבם דלא קנסוה רבנן מיבם דולאי שריא ליה שאנוסה היתה (ז) ששמעה שמת. אלמא נבעלה מתת בעלה שריא לרתה ליבם ואפי' רבנן לא פליגי אר"ש אלא בדידה אבל בלרתה מודו: **סוטה דאורייתא.** שזינתה והתורה אסרה בה: **ואם אמרת לי סוטה דרבנן.** הרא מדאורייתא שריא שנסת ע"פ ב"ד בעד אחד ואנוסה היא ולרתה שריא דכתיב (במדבר ה) ועד אין בה תרי אלא אחד [סוטה כ:] והיא לא נתפסה אסורה הא נתפסה מותרת ורבנן הוא דגזרו בה כי היכי דתיקון שפיר שמת בעלה עד שלא תנשא: **ודקאמרי לה מאי קאמרי לה.** הא לא אמר רב אלא בסוטה דאורייתא דכתיב בה טומאה: **קסבר.** האי דפריך כל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון ואי סוטה דאורייתא היא ולרתה אסורה הכי נמי הוו אסרי רבנן לרה מייבום ומלרכי לה אלא: **נכנסה עמו.** המקנא לאשתו ואמר לה אל תסתרי עם איש פלוני: **לביתה.** לבעלה שמא זינתה שרגילים לדבר שהרי קינא לה ונסתרה ואם כהנת היא אסורה בתרומה כדיליף במסכת סוטה (דף כח.) טומאה טומאה וטומאה [במדבר ה] ג' פעמים אחד לבעל ואחד לבועל ואחד לתרומה: **ולא** מתיבמת וי"ל דהוה אמינא דהא דקתני שאין מתיבמת היינו מדרבנן אע"ג דהתם מוכח דאסירא מדאורייתא מכל מקום מכח מצנה עצמה אין לרוכים עליו כלום ועוד אמר רבי יצחק דדוקא לרב פריך דמשוי ליה כעריה לסוטה דאורייתא ופטורה אף מן החליצה ולכך בסוטה דרבנן סברא היא דיש לאוסרה להתייבם אבל בהיא דסוטה דבפק סוטה מוכלת אין תימה אם נאמר דבסוטה דרבנן אפילו מתיבמת ועוד פירש רבינו יצחק דלרבי שמעון אסורה להתייבם לכתחלה מדקתני סיפא ואין הולד ממזר דאי שרי ליבם לכתחלה פטיעה דאין הולד ממזר ועוד בירושלמי קורא להיא דרבי שמעון חליצה פסולה ואם היתה מותרת להתייבם חליצה כשרה היא ופריך מהא דקאמר ר"ש דסוטה לרבנן דאורייתא דלאו בת חליצה ויבום היא בסוטה דרבנן אין לחליצה להועיל לפטור לרתה וכ"ת ממה נפשך תועיל דאם תשיבה בסוטה גמורה לרתה נמי לא בעי חליצה ואי לא תשיבה בסוטה ח"כ אפיר פטרה לרתה דמסתבר ליה להש"ס דבין דדמיא לסוטה דאורייתא חליצתה כמאן דליתה ואין לה לפטור לרתה:

לרבות

מאן אחין אחין הנולדים. אומר ר"י דנולדים קרי לאותן העתידין להולד בלשון הש"ס דלאמרינן בפרק ד' נדרים (נדרים ל:) למימרא דנולדים העתידים משמע ובפק"ק דגיטין (דף יג: ושם) קאמר אלא מעתה הקנה לנולדים דלא הוו בשעת מתן מעות ה"נ כו': **צריכה** חליצה מן האחין. (ה) מתיבמת אינה מאחר דאסירה לבעלה דהשתא במותר לה אסורה באסור לה לא כ"ש:

כמאן דרבנן. הוה מצי לאוקומי כר"ש כגון שנולד קודם שקדשה אלא ניחא ליה לאוקמי כרבנן ונולד אפילו אחר שקדשה: **חד אמר** בעשה. כן גירסת הקונטרס ופי' בקונטרס משום דדרשינן בית אחד הוא בונה ואינו בונה שתי בתים ולאו הכא מכלל עשה עשה וקשה כיון דאינטריך קרא לגופיה אלא ייבם את שתיהן מנלן דאתיא קרא א) לנתקו מכלל כרת אלאו ואמר ר"ת דגרסינן חד אמר בלאו וכן פר"ח דכשייבם אחת קאי אלרה בלא יבנה דקרינא בלרה ביון אלא בנאה שוב לא יבנה אותה וכן האחים לא קיימא עלה אלא בלאו לרבי יוחנן וגרסינן שפיר ומזר ובא הוא או אחד מן האחין על לרתה אבל נמ"ה דגרסינן בעשה ב) לא אלא נאחין אבל אחיו לכ"ע בעשה ג): **צרת** סוטה אסורה. אלאו דוקא אסורה דאף מחליצה פטורה כדפירש בקונטרס ודוקא סוטה ואלו אבל סוטה ספק בעי חליצה כדמייתי בסמוך וקרא דוסתרה והיא טמאה בנבעלה ואלו אחיי כדמסיק לקמן אבל סוטה ספק לא כתב בה טומאה ואי"ת והא תנן נכנסה עמו לבית המדר אסורה לביתה כתיב בה כעריות פירוש דאפי' חליצה לא בעיא ממאי מדפרכינן ברוש מבלתין ולרב אפי' לאיתנהו ואם היתה צריכה [חליצה] אליבא דרב מאי קושיא והא קתני במתניתין פטורות מן החליצה ועוד דהא אותביה רב יוסף מהא דתנן נכנסה עמו לחורבה ישתתה כדי טומאה אסורה לביתה ובתרומה ואם מת חולצת ולא מתייבמת ש"מ דאליבא דרב אינה חולצת מיהו רב יוסף ס"ל דצריכה חליצה אפי' סוטה ודאית כיון דאילו איתיה לבעל בעיא גט השתא נמי תבעי חליצה והכי שמעינן ליה לרב יוסף בפ"ק דסוטה ורב יוסף לא שני ליה בין סוטה ודאית לספק סוטה דתרוייהו טומאה כתיב בהו ובין דסוטה מספק בעיא חליצה משום דאיתיה לבעל בעיא גיטא הכי נמי בסוטה ודאית בעיא חליצה וקי"ל דסוטה ודאית לא בעיא חליצה טומאה כתיב בה כעריות אבל נבי ספק סוטה לא כתיב בה טומאה ובעיא חליצה

מסורת הש"ס

א) [נעיל ג.], ב) [נקמן פז:], ג) [ספחים ל: וש"נ], ד) סוטה כ., ה) [נעיל י:], ו) [נקמן יח:], ז) [נעיל י:], ח) [שם], ט) [נקמן יח:], י) [נקמן מד.], כ) [נעיל י:], ל) [וע"ע תוס' כתובות ל. ד"ה לו לאפוקי], מ) [ס"ק דסוטה דף ה:].

תורה אור השלם

ו. וְשָׁכַב אִישׁ אֹתָהּ שִׁכְבַת זָרַע וְנֶעְלַם מֵעֵינֵי אִישָׁהּ וְנִסְתְּרָה וְהִיא נִטְמְאָה וְעֵד אֵין בָּהּ וְהִוא לֹא נִתְפָּשָׂה:

במדבר ה יג

גליון הש"ס

גמ' ודקאר' לה מאי קא'' לה. כתיבות מז ע"א וש"נ:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ברת סוטה אסורה מ"ט טומאה: (ב) ש"י ד"ה ומתבן וכו' וכשנולד זה כבר: (ג) ר"ת הילודים וכו' לא דמיא קמייהו: (ד) ר"ה ביאסה וכו' שאנוסה היתה שסבורה שמת: (ה) תוס' ד"ה לריכה וכו' ומתייבמת: (ו) ר"ת לרת וכו' וא"ת כיון שלא נקרא שם טומאה: (ז) באר"ש ולא לחקל לפטורה בלא חליצה ומיהו קשה היכי פריך בפ"ק דסוטה תתיבם ספק סוטה ולמאי דפרישית לעיל דלמסקנא דשמעתין טומאה:

תוספות ישנים

א) וק"ק מאי הלי דמספקא ליה בקדושין לר' יוסנן טעמא דנפשיה קאמר ואפילו מייבי עשה לו לאפוקי מר' שימאי קאמי תפשוט דטעמא דנפשיה קאמר מדאמרינן לקמן פ' ר"ג אין לאחר ביאה כלום בשתי יבמות ומוקים לה כר' עקיבא דאמר אין קדושין תופסין וכו' ואי סבר ר' עקיבא קדושין תופסין מאייבי עשה אמאי אין לאחר ביאה כלום הלא ליכא רק עשה דבית מ' הוא בוה כדפ"ה הכא: ב) וא"ת מ"ב לא אלרך קרא לר' יוחנן דבית מ' בוה ואינו בוה ב' בתים דמגלה יבנה נפקא דאינו בוה לרתה. וי"ל דקר"ת דמייבם לא מייבמה אבל מחלב חלצה לחכי אינטריך לא יבנה לו) אפילו מחלב נמי לא חלצה. ועי"ל דר' יוחנן סבר אינטריך בית מ' הוא בוה לייבם קרא דלא יבנה לנתוקה מכרת דאשת אח ולאוקמי אלאו. ומ"ד בכרת כרים לקים כדפר' דסבר דלא מייבי מן הלרה. עוד פי' ר"ם מ"ד בכרת כרים לקים משום שים לו לעשות פטיר דלרה בביאת חברתה כמו פטיר דלרה בחליצת חברתה ויהיה דמפטיר הלרה בחליצת [חברתה] אמרינן לעיל דהוי בכרת כמו כן אמרינן הכא דמיפטיר בביאת חברתה דחליצה ויבום מ' הם:

לז א מיי' פ"ח מהל' יבום הלכה יב טוש"ע אה"ע סימן קכב סעי' מ:

לח ב מיי' פ"ו מהלכות יבום הלכה יט טוש"ע אה"ע סימן קנג סעיף יח:

לט ג מיי' פ"ח מהל' יבום הלכה ח ומיי' פכ"ד מהל' אישות הל' כד טוש"ע אה"ע סימן קטו סעיף ח:

מ ד מיי' פ"ו מהל' יבום הלכה יט:

מוסף רש"י

ושהתה עמו כדי טומאה. כדי הערלה (סוטה ב.). **אסורה לביתה ואסורה לאכול בתרומה.** מספק, כדילפינן (שם כח:) אלא ונטמאה למוריס כפרשה, ונקנא לה אשתו והיא נטמאה, ונסתרה והיא נטמאה, מתח אישה ונטמאה, אחד שאסורה לבעל ואחד שאסורה לבועל אם יעות בעלה לו יגרשנה, ואחד שאסורה לתרומה (שם ב.). **ואם מת.** קודם שהשקה ואין לו בנים ויבא יבום ויקיים, חולצת. ליעשה לשון אלא מתייבמת (שם).

תוס' חד מקמאי

יגיא החולץ ליבמתו וחזר וקדשה ומת צריכה חליצה מן האחים הנולדים (ז) אבל לא מן הילודים כרבנן דאמרי אפילו בנס ולבסוף נולד אסורה משום אשת אחיו שלא היה בעולמו עמד אחד מן האחים וקדשה צריכה חליצה מן האחים עמד אחד מן הילודים וקדשה אין לו עליו כלום ואפי' ילוד לאחר שקדשה החולץ כרבנן דאמרי אפי' בנס ולבסוף נולד; אמר רב יהודה אמר רב צרת סוטה אסורה טומאה כתיב בה כעריות פירוש דאפי' חליצה לא בעיא ממאי מדפרכינן ברוש מבלתין ולרב אפי' לאיתנהו ואם היתה צריכה [חליצה] אליבא דרב מאי קושיא והא קתני במתניתין פטורות מן החליצה ועוד דהא אותביה רב יוסף מהא דתנן נכנסה עמו לחורבה ישתתה כדי טומאה אסורה לביתה ובתרומה ואם מת חולצת ולא מתייבמת ש"מ דאליבא דרב אינה חולצת מיהו רב יוסף ס"ל דצריכה חליצה אפי' סוטה ודאית כיון דאילו איתיה לבעל בעיא גט השתא נמי תבעי חליצה והכי שמעינן ליה לרב יוסף בפ"ק דסוטה ורב יוסף לא שני ליה בין סוטה ודאית לספק סוטה דתרוייהו טומאה כתיב בהו ובין דסוטה מספק בעיא חליצה משום דאיתיה לבעל בעיא גיטא הכי נמי בסוטה ודאית בעיא חליצה וקי"ל דסוטה ודאית לא בעיא חליצה טומאה כתיב בה כעריות אבל נבי ספק סוטה לא כתיב בה טומאה ובעיא חליצה

ז) גירסת רבינו הוא מגירסת תוס' דגרסי מאן אחין אחין הנולדים.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com